ئامانج لەفیلمی ئەزموونی شەوکەت ئەمین دا… حەیدەر عەبدولڕحمان

زۆربەی فیلمەکانی شەوکەوت ئەمین بۆ فیستیڤاڵە جیهانیەکان بەرهەم دەهێندرین ، بۆیە شەوکەت ناوێکی دیارە لەو دەرهێنەرانەی کە شوێنی تایبەتی خۆی هەیە لە نێو دەرهێنەرانی ئاسیا.
دوا فیلمیشی) ئەزموون (Te Axam کە لە بەرهەمهێنانی محەمەد ئەکتاشە، لەلایەن شەوکەت ئەمین و سیناریۆی محەمەد رەزا جەوهەری نووسراوە.
هەر سێ وڵاتی هەرێمی کوردستان و ئەڵمانیاو قەتەر وهەردوو کۆمپانیای (میتۆس فیلم) و (مەستی فیلم) بەشدارییان لەبەرهەمهێنانی فیلمەکەدا کردووە.
فیلمەکە باس لە کۆمەڵێ بازرگان دەکات لە رێگەی غەش و بەکارهێنانی مۆبایل و بلوتوسەوە
بازرگانی بەپرسیارەکانی ئەزموونی بەکەلۆربا دەکەن و بەهێزی پارە، ماندوو بوونو شەونخونی کۆمەڵێ قوتابی بەتوانا دەدزن و لەشوێنی ئەواندا قوتابیە بێ تواناکان شوێنیان دەگرنەوە .
لەنێوانیاندا قوتابیەکی هەژار (رۆژین) بەهاکاری خوشکەکەی و فروشتنی خشڵەکەی، بەئاواتی گەیشتن بەزانکۆو زامن کردنی ئایندەیەکی زامن بەشداری لەو تاوانە دەکات، بەڵام لەئەنجامدا دەستگیر دەکرێت و خۆی و خوشکەکەی رووبەرووی چارەنووسێکی رەش دەبنەوە.
وەزیفەی سینەما وەزیفەیەکی هەمە لایەنەیە، بەڵام لەبنەڕەتدا لەهەر جەمسەریکدا بۆی بچیت هەر فیلمێك ئامانجێکی دیاری کراوی خۆی هەیە و دەیەوێت پەیامێك بگەیەنێت، بەڵام لەرەسەندا خزمەتێك پێشکەش بەکۆمەڵگاو بەمرۆڤایەتی دەکات.
لەو پێودانگەوە ئەو پرسیارەی من دەمەوێت بپرسم ئەوەیە، ئاخۆ ئەو فەلسەفەو ئامانجەی فیلمی (ئەزموون) هەڵی دەگرێت چیە؟
چەندیش ئەو ئامانجە لەخستنە رووی دیاردەیەکی کاتی وەك غەش کردن لەو فیستیفاڵە جیهانیانەدا خزمەتێکی بەنەتەوە، یا نیشتمانی ئێمەی کورد دەکات؟
ئایا بەهۆی گوتاری ئەو فیلمە دەمانەوێت بڵێین گەلێ ئێمەی کورد گەلێکی غەشاشین و بازرگانی بەزانست و مەعریفەو بڕوا نامە

کانمانەوە دەکەین ؟

نەوەکانمان کە بەرپرسیاریەتی ئایندەی ئەو گەلە هەڵدەگرن ئەوانەن کە لەسەر بناغەیەکی پووچەڵی خورافات پەروەردە دەکرێن، بە هیوای نوشتەو جادو نزاوە روو لەهێڵەکانی ئەزموون دەکەن؟

مامۆستاکانمان ئەوانەی تەمەنی خۆیان بۆ پێگەیاندنی نەوەکانمان تەرخان کردووە، وا بە ئاسانی ویژدانی خۆیان دەفرۆشن و بۆ کەمێ پارە بەشداری لەتاوانێکی گەورەی نیشتمانیدا دەکەن؟

ئایا ئەم دیاردە کاتیە قێزەوەنە شوناسی ئەو گەلەیە کە لە جیهاندا وەك گەلێکی ئازادیخوازو جەزرە دراو ناسراوەو خاوەنی سەدان کارەسات و روداوی جەرگ بڕی نەتەوەیی، تەژی لەکولتوورێکی دەوڵەمەندی پڕ لەداستانی قارەمانیەتی و مێژوویەکی پڕ لە سەروەریە ؟

لەنێو هەموو ئەوانەدا ئێمە هیچمان نەبوو لەو فیستڤاڵانەدا نیشانی بدەین تەنیا دیاردەیەك نەبێ خۆمان و نەتەوکەمانی پێ سووك بکەین و گەلانی دنیا بەنەزانی و جەهالەتی خۆمان بخەینە پێکەنین؟

لەوە سەیرتر ئەوەیە حکومەتی هەرێمی کوردستان بەپارەی خۆی فیلمێك بەبەرهەم دێنێ بۆ سوکایەتی پێ کردنی خۆی، چونکە ئەو تاوانە لەژێر دەسەڵاتی ئەودا دەکرێت، تاوانبارە گیراوەکانیش لەژێر دەسەڵاتی ئەودا دوای چەند ساتێك دەستگیر کردن ئازاد دەکرێن و قوتابخانەیەك دەکەنە مارکێتێکی تورکی بۆ بازرگانی.

بۆیە خەڵکی لەو فیستیڤاڵانەدا بۆی هەیە بپرسێ ئەوە ئەو یاسایەیە کە ئەو حکومەتەی پێ بەڕێوە دەچێت ؟

سینەما گواستنەوەی مێژوویەك، واقعێك نیە وەك خۆی، بەڵکو بەرجستە کردنی واقێکی جوانتر لە خۆیەتی.

هەمیشە سینەما وەك کارتێك بەکار دێت بۆ ململانێی سیاسی و ئایینی و ئایدۆلۆژی گەلان، چونکە ئەو کاریگەریەی سینەما دروستی دەکات، لەسەر ئایدۆلۆژیەتی گەلان ، لەهەموو کارتێکی تر کاریگەرترە .

لیبیا سەرمایەکی خەیاڵی خستە بەردەم مستەفا عەقاد، بۆ بەرهەم هێنانی فیلمی (عومەر موختار) چونکە دەیزانی رۆژێ دێ لەرێگەی ئەو فیلمەوە لیبیا بەوڵاتی عومەر موختارەوە دەناسرێتەوە.

تا ئێستاش زۆربەی ئەو فیلمە ئاینیە دیارانەی بەرهەم هاتوون چەشنی (پیاوانی ئەنجلێس ، یوسفی راستگۆ ، موسا پێغەمبەر) بەسەرپەرشتی کردن و بودجەی تایبەتی (خامەنەئی) بەرهەم دێت، چونکە خامەنەئی دەزانێ چۆن بەسینەما شەڕی وڵاتانی تر دەکا .

مایکل مۆر ـــ ی دەرهێنەری ئەمریکی لەدوا رۆژانی هەڵبژاردنی ئەمریکا، فیلمی (11 فەهرەنهایت) ی بۆ لێدانی (جۆرج بۆش) نمایش کرد، لەهەمان کاتدا بەڵاوێژی کۆنگریسی ئەمریکا داوا لە جانێ

ڕۆژبەیانی کرا فیلمێك لەسەر كۆمەڵكوژی كورد بەرهەم بهێنێ.
تورکیا بە دەیان فیلمی دژ بە نەیارانی خۆی بەرهەم هێناوەو چ تاوان و تیرۆرو رەش کوژی هەیە خستویەتیە سەر ئەستوی ئەوان، بۆ شێواندن و ناشیرین کردنیان،

سیناریۆی دوو بارەکان:

جگە لەوانەش چەند پرسێکی هونەری تریش لەفیلمەکەدا هەن مایەی سەرنجە:

دەرهێنەر وای کردووە (ڕۆژین) دوای دەستگیر کردنی لەئەزموونەکە و بێهودە بوونی هەوڵی مامۆستاکەی بۆتاقیکردنەوە، بەناکامی لەهۆڵی تاقیکردنەوە دەردەچێتو دەچێتە سەر پردێك دەوەستێ ، بەڵام دوای هەوڵێکی زۆر بۆ دۆزینەوەی سۆراغی نابێ، ئەمەش ئەوە دەگیەنێت کە ڕۆژین لەپردەکەوە خۆی هەڵداوەتەوە خوارەوەو خنکاوە.

لە دیمەنێکی تردا بەهەمان سیناریۆ خوشکی (ڕۆژین) و هاوسەرەکەی دەچنە سەیران، ئەویش دەچێتە سەر دەریا بەهەمان سیناریۆی خۆ کوشتنەکەی ڕۆژین لەسەر دەریاکە دەوەستێ، بەو شێوەیەی بینەر هەست بکا خۆی دەکوژێ و دیمەنەکە بە جێ دێڵێ .

دەرهێنەر سیناریۆی خۆ کوشتنی هەردوکیانی بەیەك فۆرم دووبارە کردۆتەوەو هیچ چێژێکی بۆ دیمەنەکە نەهێشتۆتەوە.

پاشان بینەر هەردوو خۆ کوشتن بەزێدە ڕۆیی دەزانێ، جگە لەوەی کاری سینەماش نیە چارەسەرێکی جوانتری لا نەبێت جگە لەخۆ کوشتن نەبێت.

هەر کات سینەما واقعێکی تاڵی وەك خۆی نیشاندا، بەمانا دەستە پاچەیە لەبەرجەستە کردنی وەزیفە ڕاستەقینەکانی سینەما.

هەروا دەرهێنەر لەهەندێ دیمەنی تردا بەسەر هەندێ دیمەنی ناوازەدا باز دەدا، وەك ئەوەی هاوسەری شیلان (حوسێن حەسەن) کاتێ هەست بە ناوازەی هاوسەرەکەی دەکات ، دەچێتە بازاڕ دەمانچە بکڕێت، بینەر پێشبینی ئەوە دەکات ئەو بۆیە دەمانچەی کڕیوە هاوسەرەکەی پێ بکوژێت ، کەچی دواتر دەردەکەوێ کە دیمەنی کڕینی دەمانچەکە دیمەنێکی زێدەیەو هیچ سوودێکی نەبووە .

لە دیمەنێکی تردا هەر هاوسەری خوشکی ڕۆژین هەڵدەکوتێتە سەری و لەکەشو هەوایەکی گرژدا دەیەوێت بەزۆر و بەراکێشان کچەکەی خۆی لەدایکی بستێنێتەوەو ئەویش رایدەکێشێ، کەچی بێ ئەوەی هیچ دیمەنێکی هێور بوونەوەو چاکبوونەوە هەبێت ، دیمەنی چوونە سەیرانی پیاوەکەو ژنەکەو منداڵەکە دێت لەولوکێشنە ژنەکە دەچێتە سەر دەریا بۆ خۆ کوشتن ، جگە لەو دژایەتیەی دروست بووە لەئەتمۆسفیری دیمەنەکە، چونکە گونجاو نیە کەسێك لە حالەتێکی ئارامی وەك سەیران کەسێك لەسەر ئەوەی خوشکی خنکاوە لەکاتی سەیران کردندا خۆی بکوژێ.

ئەکتەرەکان بە گشتی بەتایبەت شوان عەتوف ،نیگار عوسمان، ئاڤان جەمال ، ڤانیا سالار،حسین حەسەن، سولاف حەمە غەریب، حەمە رشید هەرەس ، هوشیار زیرو نیروەیی ، کاوە قا در، ر□□کی بەرچاویان بینی.